

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 28 » 11 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ

**Змістовий модуль: «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ
БЮДЖЕТІВ»**

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2345/20
 (підпис)
(присвячує, вивчає)
« 20 » 2020 р.

Київ – 2020

Розробники:

Баклан Олег Володимирович, д. ю. н., професор, професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Баклан Олег Володимирович, д. ю. н., професор, професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права _____ (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2020 р.

Гарант освітньої програми _____ (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2020 р.

Заступник декана _____ (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ	
<i>Вид дисципліни</i>	вибіркова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	5 / 150
<i>Курс</i>	4
<i>Семестр</i>	7
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2
<i>Обсяг кредитів</i>	5
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	150
<i>Аудиторні</i>	70
<i>Модульний контроль</i>	10
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	40
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен
Змістовий модуль: «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ»	
<i>Курс</i>	4
<i>Семестр</i>	7
<i>Обсяг кредитів</i>	2
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	60
<i>Аудиторні</i>	28
<i>Модульний контроль</i>	4
<i>Семестровий контроль</i>	15
<i>Самостійна робота</i>	13
<i>Форма семестрового контролю</i>	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення основними категоріями, методологією та формами адміністративно-правового регулювання суспільних відносин територіальної громади та органів влади в Україні у контексті правового регулювання місцевих бюджетів.

Завдання:

- формування у студентів професійної самосвідомості, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу щодо використання власних знань в системі правовідносин, що складаються в процесі правового регулювання місцевих бюджетів;
- опанування технікою застосування способів тлумачення норм права в практичній діяльності;
- оволодіння навичками роботи з нормативно-правовими актами України з метою правильного аналізу законодавства України;

- формування у майбутніх фахівців правової культури, яка необхідна для вирішення практичних завдань в процесі правового регулювання місцевих бюджетів;
- оволодіння прийомами пошуку та збору необхідної інформації з метою обґрунтування власної позиції з розв'язання певного теоретичного та практичного питання у сфері правового регулювання місцевих бюджетів.
- створення умов для формування у студентів професійного мислення фахівців права, які можуть працювати у сфері правового регулювання місцевих бюджетів.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

- ЗК-1.** Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК-2.** Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.
- ЗК-4.** Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.
- ЗК-5.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.
- ЗК-8.** Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.
- ЗК-9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-10.** Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.
- ЗК-11.** Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.
- ЗК-12.** Здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами.
- ЗК-13.** Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

- ФК-3.** Знання стандартів правничої професії.
- ФК-10.** Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.
- ФК-11.** Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- ФК-12.** Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.
- ФК-13.** Здатність застосовувати юридичну аргументацію.
- ФК-14.** Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.
- ФК-15.** Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
- ФК-16.** Навички консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- ФК-17.** Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- ФК-18.** Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Додаткові фахові компетентності спеціалізацій:

- ДФК-1.** Для спеціалізації «правове забезпечення комунального врядування» буде сформовано навички у сфері взаємодії територіальної громади із соціальними спільнотами більш високого рівня – субрегіонального, регіонального, загальнонаціонального та

суміжними територіальними громадами, взаємодії органів та посадових осіб територіальної громади з органами та посадовими особами державної або регіональної, з відповідними структурами суміжних територіальних громад, а також з міжнародними інститутами, взаємодії громади з органами і посадовими особами місцевого самоврядування.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

СГ-5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю

ДН-1. Узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами

ДН-3. Самостійно визначати та формулювати ті питання, з яких потрібна допомога і діяти відповідно до рекомендацій

К-1. Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію

К-3. Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-2. Пояснювати природу та зміст основних правових інститутів та процедур національного права

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

ДПРН. Обґрунтування правової позиції в галузі. Готувати роз'яснення, пояснювальні записки та обґрунтування у галузі. Застосовувати спеціальну юридичну термінологію в галузі. Користуватися базами даних та інформаційними ресурсами в галузі. Застосовувати основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи з урахуванням між інституціональних підходів враховуючи специфіку галузі. Здійснювати правозастосування в галузі. Обґрунтовувати правові позиції щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування, складати юридичні документи щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Практичні	Семінари	Лабораторні	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Загальні засади адміністративно-правового регулювання у сфері економіки	6	2	2			2
Тема 2. Муніципальне право: поняття, ознаки, теорії походження та джерела. Місцеве самоврядування. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад. Порядок формування та організація роботи органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування.	12	4	4			4
Тема 3. Конституційне право на підприємницьку діяльність та його реалізація. Правові засади банківського регулювання та банківського нагляду.	10	2	4			4
Тема 4. Сутність, складники та засади організації місцевих фінансів	13	4	6			3
Модульний контроль	4					
Семестровий контроль	15					
Разом	60	12	16			13
Усього	60	12	16			13

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальні засади адміністративно-правового регулювання у сфері економіки

Організація державного управління у сфері економіки: його суб'єкти. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері економіки, промисловості, АПК, транспорту, фінансів. Основи державного управління банківською системою.

Рекомендовані джерела: основні [1-9], додаткові [8,9,10,11,12,14,15].

Тема 2. Муніципальне право: поняття, ознаки, теорії походження та джерела. Місцеве самоврядування. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад. Порядок формування та організація роботи органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування.

Муніципальне право: поняття, ознаки, теорії походження та джерела.

Поняття місцевого самоврядування. Основні принципи місцевого самоврядування та їх розвиток. Система місцевого самоврядування та проблеми її функціонування. Територіальні громади: проблеми формування.

Органи самоорганізації населення: проблеми формування та функціонування.

Можливі шляхи вирішення проблем становлення організаційно-правових, матеріальних та фінансових основ місцевого самоврядування в Україні.

Проблеми правового статусу: виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних у містах рад; сільського, селищного, міського голови; старости, органів самоорганізації населення.

Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування: європейський досвід та вітчизняні проблеми.

Проблеми відносин органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад

Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Процесуальні проблеми щодо порядку формування рад. Сесії ради. Постійні комісії ради. Тимчасові контрольні комісії ради. Секретар сільської, селищної, міської ради. Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Голова районної, обласної, районної у місті ради. Президія (колегія) районної, обласної ради. Виконавчий апарат районної, обласної ради. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Підзвітність і підконтрольність місцевих державних адміністрацій районним, обласним радам: проблемні питання. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, старости, органів самоорганізації населення.

Рекомендовані джерела: основні [1-9], додаткові [6; 8; 13; 25; 30].

Тема 3. Конституційне право на підприємницьку діяльність та його реалізація. Правові засади банківського регулювання та банківського нагляду.

Конституційне право на підприємницьку діяльність та його реалізація.

Правові основи банківського регулювання та банківського нагляду в Україні. Функції управління, регулювання та нагляду у банківській сфері. Визначення понять «банківське регулювання» та «банківський нагляд». Основи банківського регулювання. Правове забезпечення нагляду у банківській сфері. Функції регулювання покладені на Національний банк України. Нормативно-правові акти Національного банку. Форми банківського регулювання з боку Національного банку. Інспекційні перевірки та безвиїзний нагляд Національного банку.

Рекомендовані джерела: основні [1-9], додаткові [4; 12; 19; 27].

Тема 4. Сутність, складники та засади організації місцевих фінансів.

Сфери компетенції органів місцевого самоврядування. Функції і роль місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів: розподільна, контрольна, стимулююча. Основні новації Бюджетного кодексу. Європейська хартія місцевого самоврядування, її концептуальні положення. Основні цілі місцевих фінансів.

Склад і структура місцевих фінансів. Фінанси місцевої влади як система, її елементи. Витрати та доходи місцевих фінансів, методи формування доходів. Інститути системи місцевих фінансів. (Місцеві бюджети. Місцеві податки і збори. Цільові фонди. Місцеві запозичення, комунальний кредит. Об'єкти комунальної власності. Фінансові ресурси, які надходять у розпорядження МОС згідно із законодавством.) Суб'єкти й об'єкти системи місцевих фінансів.

Рекомендовані джерела: основні [1-9], додаткові [7; 13; 26; 36].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм.модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	6	6
2	Відвідування практичних занять	1	8	8
3	Робота на практичному занятті	10	8	80
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
5	Виконання модульної роботи	25	2	50
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	149
	Разом		149	
	Коефіцієнт		0,671	
	Підсумковий бал проміжного контролю		100	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

Тема 1. Загальні засади адміністративно-правового регулювання у сфері економіки.

1. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері економіки.
2. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у промисловості.
3. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері АПК.
4. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері транспорту.

Тема 2. Місцеве самоврядування. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад. Порядок формування та організація роботи органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування.

1. Територіальні громади: проблеми формування.
2. Органи самоорганізації населення: проблеми формування та функціонування.
3. Проблеми правового статусу старости, органів самоорганізації населення.

4. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування: європейський досвід та вітчизняні проблеми.
5. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
6. Підзвітність і підконтрольність місцевих державних адміністрацій районним, обласним радам: проблемні питання.
7. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Тема 3. Правові засади банківського регулювання та банківського нагляду.

1. Основи банківського регулювання.
2. Правове забезпечення нагляду у банківській сфері.
3. Нормативно-правові акти Національного банку.
4. Інспекційні перевірки Національного банку.
5. Безвизний нагляд Національного банку.

Тема 4. Сутність, складники та засади організації місцевих фінансів

1. Основні новації Бюджетного кодексу.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування, її концептуальні положення.
3. Основні цілі місцевих фінансів.
4. Методи формування доходів місцевих фінансів. Інститути системи місцевих фінансів.
5. Суб'єкти системи місцевих фінансів.
6. Об'єкти системи місцевих фінансів.

Завдання:

1. Письмово навести приклади різновидів адміністративно-правових норм, за допомогою яких відбувається механізм правового регулювання суспільних відносин територіальної громадою та органами влади в процесі регулювання місцевих бюджетів в Україні.
2. Змодельовати ситуації виникнення правових відносин у сфері регулювання місцевих бюджетів.
3. Написати доповідь на одну з тем курсу “Адміністративне регулювання правовідносин територіальної громади та органів влади в Україні: Правове регулювання місцевих бюджетів в Україні”.
4. Скласти протокол про адміністративне правопорушення, що скоєне у сфері регулювання місцевих бюджетів.
6. Скласти постанову про адміністративне правопорушення, що скоєне у сфері регулювання місцевих бюджетів.
7. Змодельовати ситуацію, яка дає підстави скласти адміністративну скаргу у сфері регулювання місцевих бюджетів. Письмово скласти адміністративну скаргу.
8. Змодельовати ситуацію, яка дає підстави скласти позов до адміністративного суду, як наслідок порушення, що скоєне у сфері регулювання місцевих бюджетів.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.

3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обгрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою;допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обгрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни здійснюється у формі екзамену після вивчення змістових модулів «Правове регулювання місцевих бюджетів», «Правові засади місцевого оподаткування».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Місцеве самоврядування в Україні: актуальні проблеми становлення і розвитку.
2. Системи місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
3. Значення зарубіжного досвіду для формування концепції місцевого самоврядування в Україні.
4. Основні положення Європейської хартії місцевого самоврядування та її роль у становленні місцевого самоврядування в Україні.
5. Поняття, система та правове регулювання принципів місцевого самоврядування.
6. Принцип народовладдя в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
7. Принцип законності в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
8. Принцип гласності в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
9. Принцип колегіальності в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
10. Принцип поєднання місцевих і державних інтересів в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
11. Принцип самостійності в межах повноважень в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
12. Принцип виборності в організації і діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
13. Принцип підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб.
14. Принцип державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування. 15. Правова основа місцевого самоврядування.
16. Статут територіальної громади, регламент місцевої ради, їх значення для організації місцевого самоврядування.
17. Порядок прийняття та реєстрації статуту територіальної громади. 18. Зміст статуту територіальної громади.
19. Символіка місцевого самоврядування.
20. Територіальна основа місцевого самоврядування.
21. Матеріальна основа місцевого самоврядування.
22. Комунальна власність.
23. Спільна власність територіальних громад.
24. Місцеве господарство та його структура.
25. Поняття місцевих фінансів та основ фінансової автономії місцевого самоврядування.
26. Місцевий бюджет.
27. Доходи і видатки місцевих бюджетів.
28. Участь держави у формуванні місцевих бюджетів.
29. Міжбюджетні трансферти.
30. Порядок розробки, розгляду та затвердження місцевих бюджетів.
31. Контроль за виконанням місцевого бюджету.
32. Фінансово-кредитні ресурси місцевого самоврядування.
33. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
34. Сільські, селищні і міські ради як представницькі органи місцевого самоврядування.
35. Особливості статусу районних у містах рад.
36. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад.
37. Обласні та районні ради як органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
38. Організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
39. Сільський, селищний, міський голова, голова районної, обласної ради.

40. Органи самоорганізації населення.
41. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.
42. Поняття і принципи служби в органах місцевого самоврядування.
43. Порядок проходження служби в органах місцевого самоврядування.
44. Правовий статус муніципальних службовців, їх права та обов'язки.
45. Атестація муніципальних службовців.
46. Припинення служби в органах місцевого самоврядування
47. Поняття та види повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
48. Розмежування повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування.
49. Власні, делеговані, виключні повноваження органів місцевого самоврядування та особливості їх реалізації.
50. Основні засади делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування.
51. Контроль за виконанням делегованих повноважень у сфері місцевого самоврядування.
52. Поняття та система гарантій місцевого самоврядування.
53. Загальні гарантії місцевого самоврядування.
54. Правові гарантії місцевого самоврядування.
55. Гарантії організаційної самостійності місцевого самоврядування.
56. Матеріально-фінансові гарантії місцевого самоврядування.
57. Судовий захист прав місцевого самоврядування.
58. Поняття і види відповідальності у сфері місцевого самоврядування.
59. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед населенням, державою, фізичними та юридичними особами.
60. Підстави та види правової відповідальності та правові санкції у сфері місцевого самоврядування.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 60 год., із них: лекції – 12 год., практичні заняття – 16 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 13 год, семестровий контроль – 15 год

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (149 б)						
Лекції (бали)	<i>Л1 (1б)</i>	<i>Л2 (1б)</i>	<i>Л3 (1б)</i>	<i>Л4 (1б)</i>	<i>Л5 (1б)</i>	<i>Л6 (1б)</i>	
Практичні заняття (бали)		<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>		<i>П5 (11б) П6(11б)</i>		<i>П7 (11б) П8 (11б)</i>
СР (бали)	<i>Письмове завдання 5 балів</i>						
Модульна КР			<i>Мкр- 25 балів</i>				<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>						

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Лазо О. Д., Лазо О. Я. Місцеве самоврядування. Вітчизняний та зарубіжний досвід. Навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. - К: Дакор, 2004. - 560 с.
2. Адміністративна юстиція в Україні: Навчальний посібник / За заг. ред.. А.Т. Комзюка. – К.: Прецедент, 2009. – 198 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред.. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – 2 видання. – К.: Юридична думка, 2007. – 592 с.
4. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 2. Особлива частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – 2 видання. – К.: Юридична думка, 2009. – 600 с.
5. Адміністративні послуги: Посібник / [В. Тимошук]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 104 с.
6. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування. Збірник матеріалів / [Тимошук В.П., Добрянська Н.Л., Курінний О.В., Школьний Є.О. та ін.] / Заг. ред. Тимошука В.П., Курінного О.В. – Київ, 2015. – 428 с
7. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : [курс лекцій] / Г. В. Атаманчук. – 3-е изд., доп. – М. : ОМЕГА-Л, 2005. – 584 с.
8. Бандурка О.М., Тищенко М.М. Адміністративний процес: Підручник. - К.: Літера ЛТД, 2002.
9. Загальне адміністративне право : підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та ін.]; заг. ред. І.С. Гриценко – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 568 с.

Додаткові:

1. Технічне регулювання у сфері стандартизації «розумних громад» та «розумних міст»: європейський досвід [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2338/>.
2. Боголіб Т. М. Розумне зростання в Україні: проблеми та перспективи розвитку // Т. М. Боголіб [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://elibrary.ru/item.asp?id=25357492>.
3. Бюджетний кодекс України: Кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/card/2456-17>.
4. Геннадій Зубко запропонував чотири варіанти зміни адміністративно-територіального устрою [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:x_YqKzOK_MkJ:ww

w.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id%3D250321825%26cat_id%3D244276429+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua.

5. Гладій В. І. Реформування системи місцевого самоврядування: досвід Вишеградської групи / В. І. Гладій // Грані. – 2015. – № 12(1). – С. 57-63. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2015_12%20281%29_12.

6. Гройсман В. Процеси централізації та децентралізації в сучасному державному управлінні / В. Гройсман // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 2. – С. 26-37. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2015_2_5.

7. Децентралізація по-словацькому: інтерв'ю з В. Ніжнянським [Електронний ресурс] // Незалежний інформаційно-аналітичний ресурс «Диалог.UA». – 2005. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://dialogs.org.ua/issue_full.php?m_id=4735.

8. За матеріалами конференції «Децентралізація, управління землями та розвиток громад» від 14.12.2017 – Київ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/press/news/nadto-dovgo-diskutuyemoyak-viddati-zemelni-rovnovazhennya-gromadam-treba-vzhe-priyamatirishennya-v-yacheslav-negoda/>.

9. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> – Назва з екрану.

10. Котенко Я. Локальна ідентичність як умова розвитку об'єднаних територіальних громад (навчальний модуль) / Ярослав Котенко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 44 с.

11. Круглий стіл на тему «SMART-COMMUNITY як стратегія розвитку територіальних громад» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://znau.edu.ua/tidings/top-news/kruglij-stil-na-temu-smart-communityyak-strategiya-rozvitku-teritorialnih-gromad#!IMGA0007>. 99

12. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 8 грудня 2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/7823>.

13. На Тернопільщині селяни опалюють домівки малиною [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://business-companion.te.ua/news_all_loc.php?id=4744.

14. Новая европейская стратегия «Европа 2020» – [Электронный ресурс] – Режим доступу : <http://eulaw.ru/content/30>.

15. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. Цель 9. Создание стойкой инфраструктуры, содействие всеохватывающей и устойчивой индустриализации и инновациям [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/wp-content/uploads/sites/5/2015/08/Overview_Sustainable_Development_Summit.pdf.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей добровільного об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів: Закон України № 1923-VIII від 14.03.2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/1923-19>.

17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1405-VIII / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 28, ст. 533.

18. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19> – Назва з екрану.

19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/dobrovil-ne/proekt-zakonu-ukrayinipro-vnesennya-zmin-do-deyakh-zakonodavchih-aktiv-ukrayini-shhodoupravlinnya-zemelnimi-resursami-v-mezhah-teritoriyi-obyednanih-teritorialnihgromad/>.

20. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України № 214 від 08.04.2015 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>.

21. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція на 01.01.2017 р. підстава 1774-19) [Електронний 100 ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page2> – Назва з екрану.

22. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020 : указ Президента України від 12.01 2015 р, № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
23. Регульський Є. Лекція «У реформи місцевого самоврядування буде багато ворогів» [Електронний ресурс] / Єжи Регульський. Режим доступу : http://society.lb.ua/life/2014/07/15/272846_lektsiya.html.
24. Рівіс М. На сьогодні для нас важливим є досвід Словаччини у проведенні реформ місцевого самоврядування, що наближає Україну до інтеграційних процесів [Електронний ресурс] / Михайло Рівіс // Офіційний сайт видання «Час Закарпаття». Режим доступу : <http://chas-z.com.ua/news/24191>.
25. Розумне зростання в об'єднаних територіальних громадах // Центр «Логос», Хмельниччина, Волочиська громада, Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.marichkanews.com/33258%D0%B5%D0%BA%D1%81%BC%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B7%D1%80/>.
26. Самі собі монополія. Як кооператив на Тернопільщині опалює домівки «малиною» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/02/1/619225/>.
27. Технічне регулювання у сфері стандартизації «розумних громад» та «розумних міст»: європейський досвід – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2338/>.
28. Ткачук А. Про якірну точку та можливості сільського розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csi.org.ua/pro-yakirnu-tochku-ta-mozhlyvosti-sil'skogo-rozvytku/> – Назва з екрану.
29. Ткачук А. Розумне зростання. Нова парадигма для ОТГ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csi.org.ua/pro-konferentsiyu-vid-utvorennya-ob-yednanyh-terytorialnyh-gromad-rozumnogozrostannya-vrazhennya-iz-zaly/#sthash.w4zIUAvT.dpuf> – Назва з екрану.
30. Формування спроможних територіальних громад: практичний посібник (видання друге) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/posibnyk.tergrweb.pdf>.
31. Функції та повноваження місцевого самоврядування [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.cprk.cv.ua/i/2044348.doc.
32. Чого чекати від об'єднання громад? [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://despro.org.ua/upload/medialibrary/Gromada%20A5_PRINT_2.pdf
33. 367 ОТГ: оприлюднено Mapу процесу формування об'єднаних громад в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/3494> – Назва з екрану. 101 34. Clean Energy For All Europeans // Communication from the Commission Brussels, 30.11.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1481278671064 &uri=CELEX:52016DC0860#footnote2>.
35. Constitution of the Slovak Republic [Electronic resource] // Sьdna rada Slovenskej republiky. F Mode of access : http://www.sudnarada.gov.sk/data/files/527_constitution-of-the-slovak-republic.pdf.
36. Horizon 2020 – the Framework Programme, for Research and Research and innovation European Commission, URL [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ec.europa.eu/research/csri/index_en.Cfm.